



Forrás

12. évf. 10. szám
2015. dec. 6.

a b i a i e g y h á z k ö z s é g h í r l e v e l e

Advent

Advent – magyarul az Úr eljövetele – a karácsony ünnepét megelőző felkészülési időszak, egyben az egyházi év kezdete. Az Úr eljövételére való várakozás ideje.

A katolikus liturgia Jézus Krisztus hármas eljövételéről beszél. A múltban Jézus Krisztus test szerinti születéséről Betlehemben, a jelenben kegyelmi eljövételéről az ember lelkében és életében és a jövőben a világ végén Jézus Krisztus dicsőséges eljövételéről.

Az első eljövételt ünnepli az Egyház karácsonykor. Azt az eseményt, amikor beteljesedett Isten ígérete, a Megváltó megszületett.

Jézus Krisztus dicsőséges eljövételéért imádkozunk minden alkalommal, amikor az Úr imájában az Ő országának eljövételét kérjük. Erről az eseményről hallhattunk advent első vasárnapján az evangéliumban is. Bár a pontos időpontját nem ismerjük, de Jézus Krisztus ígérete alapján biztosan be fog következni az idők végén. Az ünnep kialakulásakor ez volt karácsony ünnepének legfontosabb üzenete.

Az első és a dicsőséges eljövétel biztos történelmi esemény – még akkor is, ha a

dicsőséges eljövétel még nem következett be –, de lehet és kell, hogy személyessé is váljon. Akkor tudunk ugyanis tiszta szívvel örülni, hogy Jézus Krisztus megszületett Betlehemben és akkor tudjuk örömmel, bizalommal várni az Ő második eljövételét, ha személyesen is közünk van Jézus Krisztushoz, azaz ha hozzá tartozunk már jelen életünkben is. De hogyan tudnánk közeledni Istenhez, erősíteni a vele való kapcsolatot életünkben? Advent időszakának öröme pont az, hogy Isten maga közeledik hozzánk. Ő maga hozza helyre a bűn által tönkrement kapcsolatot Isten és ember között. Ő maga teszi meg az első lépést felénk. Az adventi készülétkben a bűnbánat, böjt, imádság és az erények gyakorlása pont abban segít bennünket, hogy Istennek a közeledését – kegyelmi eljövételét – megéljük saját életünkben.

Szívből kívánom mindannyiunknak, hogy az adventi felkészülésünk végén karácsony ünnepét – Jézus Krisztussal való személyes kapcsolatunk miatt – személyes, nekünk szóló ünnepként éljük meg.

Péter atya

Készüljünk a szentmisére!

A szentmisék olvasmányai

	Olvasmány	Szentlecke	Evangélium
December 13.	Szof 3,14-18a	Fil 4,4-7	Lk 3,10-18
December 20.	Mik 5,1-4	Zsid 10,5-10	Lk 1,39-45
December 25.	Iz 52,7-10	Zsid 1,1-6	Jn 1,1-18
December 26.	ApCsel 6,8-10, 7,54-59		Mt 10,17-22
December 27.	1Sám 1,20-22.24-28	1Jn 3,1-2.21-24	Lk 2,41-52
Január 1.	Szám 6, 22-27	Gal 4, 4-7	Lk 2.16-21
Január 3.	Jer 33,14-16	1Tessz 3,12 – 4,2	Lk 21,25-28.34-36

„Irgalmasok, mint az Atya”

Ezzel a mottóval hirdette meg Ferenc pápa az *Irgalmasság Rendkívüli Jubileumát*. Itt az alkalmas idő az Egyház számára, hogy erősebbé és hatékonyabbá tegye a hívők tanúságtételét – szól hozzánk az egyházfő.

A szentévek meghirdetésének mindig különös jelentősége van. Nem csupán arról van szó, hogy nevet kell adni az adott évnek, hanem a szentév meghirdetése egyben program is: jelen esetben figyelmünket az irgalmasságra kell irányítani, amelyre mindannyian rászorulunk.

A szentév egyben lelki fejlődésünk fontos pontja is: figyeljük meg, vajon mi mennyire tartjuk be az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit!

(Az irgalmasság testi cselekedetei: az éhezőknek ételt adni, a szomjazóknak italt adni, a szegényeket ruházni, az utasoknak szállást adni, a betegeket és a börtönben levőket meglátogatni, a halottakat eltemetni. Az irgalmasság lelki cselekedetei: a bűnösöket meginteni, a tudatlanokat tanítani, a kételkedőknek jó tanácsot adni, a szomorúakat vigasztalni, a bántalmakat békével tűrni, az ellenünk vétkezőknek megbocsátani, az élőkért és holtakért imádkozni.)

Nekünk, keresztényeknek egyre nagyobb a felelősségünk a mai világban. Nagyon sokan eltávolodtak Istentől, akik viszont előbb-utóbb megérik annak a békének hiányát, amelyet csak Isten adhat meg nekik, más világi örömforrás nem! S egyre gyakrabban fordul(hat) elő az is, hogy ezen emberek nem mernek egyből a papokhoz menni tanácsért, hanem olyan ismerőseikkel veszik fel a kapcsolatot, olyanoknál keresnek lelki békét vagy választ kérdéseikre, akikről tudják, templomba járó, hívő emberek. És ezen a ponton nagyon fontos a felhívás szem előtt tartása: ne ítélkezzünk, hiszen Isten az igazságos bíró, a szívek és vesék vizsgálója,

hanem legyünk irgalmasok, mint ahogy mennyei Atyánk is irgalmas irántunk. Ha Isten nem volna ennyire szerető, felénk irgalmasságot gyakorló Isten, nekünk sem volna utunk a Mennybe.

De az Isten mindannyiunkat meghívott az örök boldogságba. Még a legbűnösebbeket is. Igen, őket is szeretné magához vonzani, nekik is helyet készített a Mennyben.

Isten irgalmasságának legnagyobb jele Jézus Krisztus. Azáltal, hogy Jézus értünk emberré lett, Isten Ádám és Éva bűnére a megbocsátás teljességével felel. Éppen ezért kezdődik a Szentév 2015. december 8-án, a **Szeplőtelen Fogantás** ünnepén.

Már Szent II. János Pál pápa is felhívta figyelmünket: „napjaink kultúrájában feledésbe merül az irgalmasság.” Éppen ezért tanúságtévő életet kell élnünk: az Isten irgalmas szeretete kell, hogy szemünkből ragyogjon, és nem szabad engedni a kísértő gondolatoknak.

Az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlása egyedül nem fog menni. Mint ahogy a szeretet gyakorlásának legparányibb megnyilvánulása sem. Isten adja szívünkbe a szeretetet, vagyis önmagát, hogy azok felé is tudjuk sugározni, akik elfordultak tőle, illetve hogy minket magunkat is megerősítsen a hozzá vezető, rögös úton.

Azért, hogy az irgalmasság a mi szívünkben is lakást vegyen, és hogy mind buzgóbban gyakoroljuk azt, a Szentévben hónapról hónapra imaórát tartunk a templomban. Az első alkalom az Irgalmasság Évének első napján, tehát **december 8-án 18 órakor** lesz. A többi imaóra pedig **a hó első vasárnapjain, délután 15 órakor**.

Remélhetőleg minél többen meghallják a hívó szót: „Legyetek irgalmasok, amint Atyátok is irgalmas” (Lk 6,36).

Szalai Péter

Új lelkipásztori kisegítőnk

November 25-én a székesfehérvári székesegyház búcsúján Spányi Antal püspök atya átadta a megbízóleveleket az egyházmegye új lelkipásztori kisegítőinek. Ezen a napon kapta meg kinevezését **Radnai János**, egyházközségünk tagja is. Kétéves felkészülés után az elmúlt vasárnaptól segíti a plébános atyát lelkipásztori szolgálatában. Kívánjuk, hogy jó egészségben,

lelki gazdagodással, sokáig munkálkodhasson mindannyiunk javára. Kedves János, gratulálunk!



Aki szépen énekel...

December 8-án üli az Anyaszentegyház Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepét. Máriát már az örökkévalóságban kiválasztotta Isten, hogy ő legyen a Megváltó édesanyja. Ezért megóvta őt minden bűntől, még az áteredő bűntől is; már fogantatásában megszentelte őt. Így méltó módon nevezzük Máriát ezen ünnepen *Isten legszebb templomának* (H 160.). Mint teremtmények, mi is Isten templomai vagyunk. De a mi lelkünket bűnök foltjai feketítik be. Mária lelke viszont vétkektől mentes volt és maradt.

Mária szeplőtelen fogantatásának dogmáját IX. Pius pápa hirdette ki 1854. december 8-án, bár az ünnepet már a 8-9. századtól kezdve tartották a keresztények. Érdekességgéppen megemlíthető, hogy a dogma kihirdetése után pár évvel (1858) maga Szűz Mária erősíti meg ezt a teológiai igazságot, amikor azt mondja Lourdes-ban a kis Bernadettnek: „Én vagyok a szeplőtelen fogantatás.”



Miként Máriával, úgy a mi életünkkel is terve van a jó Istennek. Nem látjuk előre, milyen utat szán nekünk, de ha az Ő hívására, mint Mária, bátran kimondjuk az igent, akkor biztosak lehetünk abban, hogy jó úton járunk. Isten, aki minket végtelenül szeret és üdvözíteni akar, mindent megad nekünk, amire ezen az úton szükségünk van. Csak egyet kell tennünk: hinnünk benne, és abban, akit Ő küldött.

Szalai Péter

50 éve zárult a II. Vatikáni Zsinat

Az ókeresztények saját nyelvükön ünnepték Jézus Krisztus áldozatát a szentmiseben, a különböző egyéb istentiszteleti formákat is a maguk nyelvén végezték. Így különböző nyelvű és egyes különbségekben változatos szertartásrendek (szír, görög-bizánci, örmény, kopt, etióp, káld, latin stb.) alakultak ki az idők folyamán, amelyek azonban a szentmiseáldozat lényegi részében azonosak voltak. A Nyugat-római Birodalom területén főként a latin nyelvet használták a szentmisékben, amelyet a hódoltatott és részben vagy egészen beolvasztott kelta (gall, brit, ibér) népek is értettek. A frissen megtérített szlávok számára Szent Cirill és Metód kérelmére a pápa a 9. században még engedélyezte a saját nyelv használatát, de az ezredfordulón már a többi, újonnan kereszténnyé lett népek csak latin nyelven végezték a liturgiát. Körülbelül ettől az időtől a nagyobb keleti egyházakban is megmerevedett a nyelvhasználat, a bizánci liturgia nyelve az ógörög, illetve az ószláv maradt, nem követte a beszélt nyelv változásait

A magyarok már a honfoglalás előtt (meg)ismerkedtek a kereszténységgel. A honfoglalást követően az erdélyi Gyula „görög”, Géza fejedelem „latin” térítő püspököt hívott az országba. Néhány évszázadig egymás mellett élt a két liturgia, a pápa főségét egyaránt elismerve. A latin szertartás meghonosodását és továbbélését – bár a reformáció megakasztotta – segítette, hogy a soknemzetiségű Magyarországon a latin közvetítő nyelv szerepet is betöltött, nem csak a katolikus egyház nyelve, hanem a világi kormányzás eszköze is volt. A beszélt nyelvek azonban nem csak nálunk, hanem az egész világon változtak. Még a klasszikus latin nyelvből kifejlődött újlatin nyelveken beszélő országokban is a köznép számára érthetlenné vált a szentmise nyelve. Ebben a helyzetben elkezdtek terjedni a szentmise egyes részeit a beszélt nyelven követő magánimádságok, a latin nyelvű gregorián énekek mellett pedig a saját nyelvű, úgy-

nevezett népénekek, a nagyvárosokban, székesegyházakban pedig a szentmise állandó részeire komponált, nagy zenekarral, kórossal, szólistákkal előadott „misék”.

1844-ben Magyarországon a latin helyett a magyar lett a hivatalos nyelv a közigazgatásban, a 20. század második felére a középiskolai és egyetemi oktatásból is teljesen eltűnt a latin nyelv. Ezzel együtt nőtt az igény, hogy a hívek értsék a szertartás nyelvét. Ezért jelent meg a hívek számára a két világháború között a „Misekönyv a Missale Romanum szerint latin–magyar szöveggel, liturgikus magyarázatokkal és imákkal”, amelynek segítségével már követni lehetett az oltárnál elmondottakat. De ez csak keveseknek a kezébe jutott el.

A II. Vatikáni Zsinat sok mással együtt ennek a gondnak a megoldását is megcélozta. A zsinaton elfogadott liturgikus konstitúció engedélyezte a szentmiséknek a hívek saját nyelvén való bemutatását, természetesen – azt a római katolikusok közös kincseként értékelve – a latin nyelv elsődlegességének fenntartásával. A „kezetekhez való visszatérés” érdekében írták elő a szembemisézést, ami a templomok liturgikus tereinek, szentélyeinek átalakítását is igényelte. A szentírási olvasmányok száma is növekedett: a vasár- és ünnepnapokon két „szentlecke” olvasását vezették be, hasonló eredmény az A, B, C liturgikus évek rendszere, az olvasmányok között a zsoltárok, illetve az olvasmány és az evangélium közötti alleluja versek, nagybőjtben traktusok felolvasása vagy éneklése.

Nálunk, Bián a „szembemiséző” (latin kifejezéssel „versus populum”) oltár felállítására már a zsinat előtt megtörtént. Angeli András plébános püspöki engedéllyel 1953-ban állította fel a ma is használatos oltárt, ahol a tabernákulum asztala azoknak szolgálhatott oltárasztalként, akik a szentmisét az akkori „szokásoknak” megfelelően a híveknek háttal mutatták be. (A korábbi, nem igazán értékes oltár a teme-

tőkápolnába került, máig ott szolgálja a szentmise céljait). A szószéket is ekkortájt bontották le (feljárata a sekrestyében még megvan, rakodópolcként használatos), helyére a Szent Kereszt-mellékoltár került. Már a zsinat rendelkezései nyomán, az 1960-as évek második felében a főoltár stílusában készültek el a papi szék és a ministránsok ülései és az ambó.

A megreformált Római misekönyv elkészültét követően került sor a mise állandó és változó részeinek lefordítására. A fordítás pápai jóváhagyását követően fokozatosan kerültek bevezetésre. Előbb kis füzetben jelentették meg a szentmise állandó válaszait, amelyet a kántor és a kicsi énekkar tagjai énekelni is megtanítottak a vasárnapi misék előtt a híveknek. Hasonlóképpen történt ez az olvasmányközi zsoltárokkal, alleluja-versekkel is, amelyekből először a Hozsanna énekeskönyvek kiadását adott használható mintákat. Az idősebb ministránsok kezdték felolvasni az ószövetségi könyvekből, apostoli levelekből és az Apostolok cselekedeteiből vett olvasmányokat.

Az olvasmányok és az evangélium között, különösen hétköznapokon még jó ideig a népénekeket énekeltek. Nem csak a Szentírás új fordítása jelent meg akkor, hanem elkezdődött egy új énekeskönyv készítése is. Az Éneklő Egyház előmunkálataiba a biai egyházközség a kántora (később az esztergomi ferences és a Patrona Hungariae gimnáziumok énektanára), Bárdos Anna révén, aki kis kórusával és a hívekkel kísérletképpen kipróbálta a készülő mű néhány zenekét, a kéziratok, majd a „Kis magyar uzuális” felhasználásával. (A szentmiséken való zsoltáréneklésben ma is gondot okoz, hogy ifjúkoromban tanult szöveget és dallamfordulatokat énekelek, amikor a véglegesített, immár hivatalos változat ehhez képest módosult. Az Introitusok (bevonulási énekek), Communiok (áldozási énekek) éneklésére ritkábban került sor, az idők folyamán az olvasmányközi énekek lettek inkább általánossá. Az Éneklő Egyház megjelenése után sokáig a válaszos zsoltárok egyéves ciklusát énekeltek – kántor nélkül ez könnyebb volt,

mivel egy dallamra énekelhettük a változó szövegeket. Szalai Péter kántorunk alkalmazásával tértünk, térhettünk rá a hároméves ciklus zsoltáira.

Az áldozás, áldoztatás rendje is megváltozott. Korábban áldoztatórácscsal volt elválasztva a szentély és a hajó egymástól, ehhez térdelek le az áldozáshoz járulók, a pap és a ministráns pedig a rács egyik végétől a másikig járva szolgáltatta ki az Oltárszentséget. A zsinat rendelkezései és a liturgikus tér átalakítása nyomán már állva fogadhatjuk Krisztus testét, nyelvre vagy kézbe adja az áldoztató a szentostyát. 1969-ben, első külföldi utazásomon Drezdában járva némi csodálkozással vettem észre a kézbe áldoztatást, nálunk ekkor még nem volt ez megengedett, bevezetett. (Kárpátaljai látogatásunkkor, néhány éve figyelmeztettek, hogy ott még nem szabad a kézbe áldoztatás).

A változások nem mindig járnak egyértelmű tetszéssel. Nálunk sem volt másként. Rokonságomban volt, aki Angeli atyával erről beszélgetve azt mondta, hogy nem teszi be többet a lábát a templomba, ha nem a régi szép latin misét mondja. Végül persze nem tartotta be „fenyegetését”. Egyik nagynéném a vasárnapi misék után sokszor méltatlankodott, hogy már alig-alig énekeljük a „szép régi énekeket”, amin a Szent vagy, Uram népénekeit értette. Nem érdekelte a magyarázat, hogy a gregorián dallamok még régebbiek és szintén szépek: a Szent vagy, Uram énekeit az ő lánykorában jelentették meg, számára az ifjúságot is jelentették. Más véleményeket nem igazán ismerek egyházközségünkben az elfogadókön kívül.

Büszkék lehetünk, Bián kétszeresen is elől jártunk a liturgikus reform megvalósításában. De most is példamutatóan igyekszünk széppé tenni a szentmiseáldozat ünnepét. Igyekszünk őrizni, megmutatni a legrégebb gregorián hagyományokat, a magyar népénekeket és kórusműveket, az újabb „gitáros” énekekkel együtt. Szeretnénk, ha minél többen vennének részt aktívan a szentmiseáldozat szertartásában, minden korosztályból.

Palovics Lajos

Naptár

- A szentmise minden vasárnap 8-kor és fél 10-kor kezdődik, hétköznap kedden és pénteken este 6-kor.
- Kedden este szentségimádást tartunk a templomban egyházközségünkért és hazánkért.
- A templomi énekkar csütörtökönként 18 órakor próbál a plébánián. A gitáros kórus hétfőnként fél 8-kor tartja próbáit. Szeretettel várjuk az énekelni szeretőket.
- Fogadóórák időpontjai: hétfő: 15–18.30; kedd, péntek: 16–17.30.
- Egyházi hozzájárulást csekken, illetve átutalással is lehet fizetni. A Biai Római Katolikus Egyházközség számlaszáma: **11101002-75013774-36000001**.
- A Biai Szent Anna Karitatív Alapítvány új számlaszáma: **10400463-50526774-83901001** (K&H Bank Zrt.).
- December 8. 18.00: Az irgalmasság imaórája. (Az irgalmasság évének nyitó alkalmá.)
- December 20-án 17 órakor a Pásztói Miklós Vegyeskórus hagyományos karácsonyi koncertje a templomban.
- Adventben minden kedden és pénteken roráté szentmise lesz a templomban reggel 6-kor. A résztvevőket a szentmise után reggelivel várjuk a plébánián.
- Az idei adventben is lesz lelkipályázat, december 7-től három egymást követő hétfőn este 6-kor mindenkit szeretettel várunk az etyeki templomban.

Roráték időpontjai:

Biai templom: kedd, péntek: reggel 6.00

Torbágyi templom:

hétfő, csütörtök: reggel 6.00

Etyeki templom:

hétfő, csütörtök: reggel 7.00

A karácsonyi miserend:

december 24.: du. 5 órakor pásztorjáték
Éjfélkor szentmise.

december 25.: 8-kor és 9.30-kor ünnepi szentmise

december 26.: 9.30-kor szentmise

december 31.: 17.00-kor Hálaadó szentmise

január 1.: 9.30-kor ünnepi szentmise

Bibliai rejtvény

Mostani rejtvényünk a II. Vatikáni Zsinattal kapcsolatos. A számokat össze kell adni, a megfejtés maga az összeadott szám értéke.

A zsinatot meghirdető pápa neve előtti sorszám + a megnyitás éve + A zsinati dokumentumok száma + A zsinatot lezáró

nap (december ...) + A zsinatot lezáró pápa neve előtti sorszám = ?

A megfejtést névvel ellátva a sekrestyében adják le január 3-ig! A helyes megfejtők között értékes könyvet sorsolunk ki a Szent Anna Alapítvány támogatásával. Az előző szám helyes megfejtése: *irgalmás*

Felelős kiadó: a Biai Egyházközség Képviselő-testülete
Szerkesztőbizottság: Géczy Árpád, dr. Kerkovits Gábor, Szalai Péter
www.biaikatolikus.hu • E-mail: biaiplebania@gmail.com
Tördelés: Horváth Árpád • Sokszorosítás: Krónikás Bt.
Következő lapzárta: 2016. január 3.